

U s n e s e n í

Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudkyň Mgr. Moniky Chaloupkové a JUDr. Petry Venclové, Ph.D., ve věci **navrhovatele M. C., za účasti Krajského úřadu Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice, **v řízení o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva Pardubického kraje konaných ve dnech 12.-13. října 2012,**

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů soudního řízení.

O d ů v o d n ě n í

Návrhem podaným u nadepsaného soudu dne 23.10.2012 se žalobce domáhal neplatnosti voleb do zastupitelstva Pardubického kraje konaných ve dnech 12.-13. října 2012, když důvod neplatnosti voleb spatřoval v tom, že mu bylo „omezeno právo volit svého zástupce tak, jak mi ukládá Listina základních práv a svobod“.

K návrhu žalobce připojil kopii otevřeného dopisu ze dne 4.10.2012 adresovaného prezidentovi ČR, vládě ČR a Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR Skupinou občanů, propagující myšlenky Skutečné demokracie (SKDE), kdy obsahem dopisu jsou výzva k zahájení jednání o společenských změnách s odůvodněním, že občan je postaven do role přihlížejícího diváka, který „nemá kromě předem připravených voleb jednou za čtyři roky žádnou jinou možnost zasáhnout do rozhodování o své budoucnosti“, dále výzva k odstoupení vlády a vymezení čtyř podmínek, jejichž splnění se požaduje, mezi jinými zajištění toho, aby si „občan mohl volit svého zástupce přímo“, tedy ne pouze kandidáty politických stran, a aby mohl být volen „bez prostřednictví stranických kandidátek“

Podle § 53 odst. 1 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o krajských volbách“): „Podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany soudu každý občan zapsaný do seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva kraje volen, jakož i každá politická strana, politické hnutí nebo koalice, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, (dále jen "navrhovatel"). Návrh je třeba podat nejpozději do 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev krajů Státní volební komisí.“

Podle § 53 odst. 3 téhož zákona: „Návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.“

Podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řízení správním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“): „Za podmínek stanovených zvláštními zákony může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.“

Z citované právní úpravy vyplývá, že podává-li navrhovatel návrh na neplatnost voleb, musí uvádět konkrétní skutečnosti, z nichž dovozuje porušení ustanovení zákona o krajských volbách způsobem, který mohl výsledky voleb ovlivnit. Jinými slovy řečeno, žalobní tvrzení musí být takového charakteru, že z nich bude zřejmé přesvědčení navrhovatele o tom, že zákon o krajských volbách byl porušen, a to způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb. Právě pravděpodobnost ovlivnění výsledků voleb v důsledku porušení některého ustanovení zákona o krajských volbách je klíčová pro případnou úspěšnost návrhu, když ne každé porušení zákona musí automaticky znamenat neplatnost voleb. Při soudním přezkumu voleb je vždy třeba mít na paměti, že porušení zákona o krajských volbách může vést k neplatnosti voleb jen tehdy, mělo-li za následek nerespektování skutečné a svobodné vůle voličů projevené ve volbách na základě jejich aktivního volebního práva, a to ve vztahu ke zvoleným kandidátům do zastupitelstva kraje. Volby do krajských zastupitelstev jsou výsledkem uplatnění aktivního volebního práva jednotlivými voliči (článek 21 Listiny základních práv a svobod), proto musí být prioritním hlediskem při přezkoumávání návrhu na neplatnost voleb soudem dodržení práva svobodné volby těch voličů, kteří toto právo uplatnili platným způsobem v řádných volbách. Cílem soudního přezkumu krajských voleb tedy je zjištění, zda porušení zákona o krajských volbách nabylo takové intenzity, že mělo za následek buď přímé ovlivnění svobodné vůle voličů, anebo vznik rozporu mezi skutečně projevenou vůlí voličů ve volbách a skutečně zjištěnými a vyhlášenými výsledky voleb. V případě, že soud zjistí porušení zákona o krajských volbách zmíněné intenzity, pak je oprávněn k nápravě aplikovat jen tyto právní prostředky – neplatnost voleb, neplatnost hlasování, neplatnost volby kandidáta, přičemž zároveň platí, že není vázán navrhovatelovým návrhem. Podstatná jsou totiž skutková a právní tvrzení navrhovatele, tedy vlastní obsah návrhu, nikoliv volba prostředku nápravy. Aby soud mohl odpovědět na otázku, zda je tvrzené porušení zákona natolik intenzivní, že mohlo ovlivnit volební výsledek, musí navrhovatel podat zcela srozumitelný, jasný, nepochybný a kvalifikovaný návrh, z něhož bude zcela zřejmé, v jakých konkrétních skutečnostech spatřuje porušení konkrétních ustanovení zákona o krajských volbách. Soud totiž není dalším volebním orgánem či státním orgánem pověřeným k všeobecnému dozoru nad volbami a není povinen z úřední povinnosti, nad rámec skutkových a právních tvrzení v návrhu, vyhledávat jednotlivá porušení zákona o krajských volbách a zjednávat nápravu. I v případě soudního přezkumu voleb platí zásada dispoziční, podle které je procesní iniciativa dána do rukou účastníků, nikoliv soudu. Je proto vždy v zájmu navrhovatele, aby již v návrhu uvedl dostatek skutkových a právních tvrzení, která jsou sama o sobě schopna vyvolat úvahu soudu o možném závažném porušení zákona zmíněné intenzity, tedy k úspěšnosti návrhu nestačí uvést pouhá podezření či pochybnosti. K tomu je nutné připomenout, že ve volebních věcech platí zásada koncentrace řízení, kdy lhůta k podání návrhu se vztahuje i na uvedení všech skutkových nebo právních důvodů týkajících se porušení zákona o krajských volbách (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu v Brně – dále jen „NSS“ – ze dne 13.12.2004, sp. zn. Vol 13/2004). Při volbě prostředků nápravy musí soud postupovat tak, aby byla zachována zásada minimalizace zásahů veřejné moci do procesu svobodného vytváření vůle voličů a do jejich skutečně projevené vůle ve volbách. Aplikace prostředků nápravy by měla být z tohoto důvodu zcela výjimečná, jen ve zcela mimořádných a prokázaných případech závažného porušení zákona o krajských volbách, jež dosahují výše zmíněné intenzity a která nelze napravit jinými právními prostředky. NSS pro takové závažné porušení přiřadil pojem „zatemnění“ volebních výsledků, přičemž pro posuzování důvodnosti návrhů ve věcech volebních zformuloval NSS ve své judikatuře „algoritmus posuzování volebních stížností“, kdy při posuzování důvodnosti

návrhů je postupováno ve třech krocích. Tento algoritmus se přímo nevztahuje na volby do zastupitelstev krajů, protože NSS řeší jiné případy volebních stížností, avšak vzhledem ke své obecnosti jej lze aplikovat i při soudním přezkumu voleb do krajských zastupitelstev. Tyto tři podmínky vyhovění návrhu jsou následující:

1. Protizákonnost – tj. porušení některých ustanovení volebního zákona anebo porušení jiných právních předpisů, a to v těch případech, kdy se z obsahového hlediska jedná o právní předpisy vážící se na volební proces, které z hlediska závažnosti dosahuje ústavní intenzity, případně se jedná o případy přímé aplikace ústavních norem bez jejich konkretizace v předpisech jednoduchého práva. Uvedení všech případů protizákonnosti je otázkou interpretace a aplikace práva, tj. není možné taxativně všechny případy uvést.
2. Existence přímého vztahu mezi touto protizákonností a výsledkem voleb. Tato podmínka vylučuje všechny případy, kdy sice skutečně dojde k porušení relevantních předpisů, nicméně toto porušení nemá žádnou souvislost se zjištěnými volebními výsledky.
3. Zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volební výsledek. Tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možnost se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, dopadly by volby odlišně. Jinými slovy, tato intenzita způsobuje „zatemnění“ volebních výsledků, tedy jejich zásadní zpochybnění (srovnej usnesení NSS ze dne 4.7.2006, č.j. Vol 66/2006-105).

Při respektování výše uvedených východisek pro posouzení daného návrhu soud v projednávané věci dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům:

Navrhovatel se podaným návrhem domáhal vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva Pardubického kraje konaných ve dnech 12.-13. října 2012, když jako důvod uváděl porušení svého práva volit své zástupce. Takto obecně formulovaný důvod nijak dále nerozvedl, neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, z nichž dovodil tvrzené porušení jeho aktivního volebního práva (práva volit své zástupce). V návrhu tak zcela absentují konkrétní tvrzení o porušení zákona o krajských volbách, případně jiného právního předpisu upravujícího volební proces, tedy již první podmínka pro úspěšnost návrhu (vyslovení neplatnosti voleb) nebyla splněna. Jak již bylo shora uvedeno, soud není oprávněn za žalobce domýšlet a hledat konkrétní skutečnosti, svědčící o porušení zákona o krajských volbách, případně jiných právních předpisů, a to navíc takové intenzity, která způsobuje výrazné zpochybnění výsledků voleb. Případné doplnění návrhu navrhovatelem pak nepřipadá v úvahu, neboť návrh byl na soud podán předposlední den zákonem stanovené desetidenní lhůty (§ 53 odst. 1 zákona o krajských volbách ve spojení se Sdělením Státní volební komise, o vyhlášení a uveřejnění celkových výsledků voleb do zastupitelstev krajů konaných ve dnech 12. a 13. října 2012, uveřejněným dne 15.10.2012 pod č. 337/2012 Sbírky zákonů). Ani z přílohy návrhu nelze žádné konkrétní skutečnosti svědčící o porušení zákona o krajských volbách, resp. jiných právních předpisů, s možností vlivu na volební výsledek dovodit, když z této přílohy vyplývá pouze snaha určité skupiny občanů o změnu volebního systému.

Vzhledem k tomu, že navrhovatel neuvedl v podaném návrhu žádná konkrétní tvrzení o porušení zákona o krajských volbách, případně jiného právního předpisu upravujícího volební proces, které mohlo ovlivnit výsledek voleb, nezbylo soudu než žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 93 odst. 4 s. ř. s., dle kterého na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo.

Podle § 93 odst. 5 s. ř. s. soud usnesení doručí účastníkům a vyvěsí jej na úřední desce soudu, přičemž usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

V Pardubicích dne 29.10.2012

JUDr. Jan Dvořák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová